

بخارای ۷۶

در ۲۰ سال گذشته در آسمان مطبوعات ایران کم نبودند ستارگانی که خوش درخشیدند و پس از چندی فروافتادند اما کم‌اند آنهایی که به طور مستمر نورافشانی کردند و هدف مشخص و پایداری را دنبال کردند. بخارا یکی از آن نوادر است.

۲۰ سال زمان کمی نیست، گفتنش آسان است اما برای کسی که بنا دارد هر ماه نشریه‌ای در حجم یک کتاب قطور منتشر کند و مطالبی ماندگار در آن بگنجاند، ۲۰ سال تاریخی است سراسر تلاش و رنج و دغدغه و نگرانی. دهباشی سردبیر مجله بخارا اسماعل بیستمین سال انتشار مجله پربارش را تجربه می‌کند؛ ۲۰ سال پرفراز و نشیبی که میهن ما حوادثی سهمگین را تجربه کرد. اما او همچنان باثبات و پایدار بر آنچه رسالت خود می‌دانست پای فشر و بخارا را به عنوان نمایه و معرف نخبگان فرهنگ و ادب ایران‌زمین جا نداشت. آنها که دست‌اندر کار مطبوعات و قلم و نشر هستند، می‌دانند لازمه چنین کاری چه خون‌دل‌ها و رنج‌هایی است که بی‌صدا به جان خریده است. امروز فقتاد و ششمین شماره نشریه بخارا منتشر شد. تنوع موضوعی مجله بخارا چنان گسترده است که در این یادداشت نمی‌گنجد اما از این رسم نیکوی این مجله نمی‌توان گذشت که هر شماره تحت عنوان یاد و یادبود اختصاص به نخبگانی دارد که قدرشان کمتر شناخته شده است. این شماره بخارا به مناسبت هفتادمین سال تولد محمود دولت‌آبادی به این نویسنده گرانقدر اختصاص یافته است. به این مناسبت آثاری از محمدرضا شفیعی‌کدکنی، بهاءالدین خرمشاهی، سیمین بهیمنی، بهرام بیضایی، سعید فیروزآبادی، محمدرضا قانون‌پرور ... هر کدام از منطری دولت‌آبادی را به تصویر کشیده است. علاوه بر این بخارا همچون همیشه مقالات پر و پیمانی در زمینه ایران‌شناسی و ایران باستان از جمله قدمت پاسارگاد و تخت جمشید، تاثیرگذاری ساسانیان، تازه‌های ایران‌شناسی، اسطوره کیخسرو در شاهنامه و... دارد.

این شماره بخارا بخش ویژه‌ای نیز دارد برای اینپاتسیو سیلونه نویسنده پراوازه ایتالیایی. در این بخش به بررسی آثار وی و شخصیت و زندگی سیلونه پرداخته و مقالاتی از مترجمان آثار وی و دیگران در معرفی این نویسنده آشنا برای کتابخوانان ایرانی آورده است.بخش‌های شعر، شعر جهان و ادبیات و نقد و بررسی کتاب نیز برای علاقه‌مندان این حوزه خواندنی‌های تازه‌ای گرد آورده است. به عنوان مشث نمونه خروار می‌توان به مقالات زیر اشاره کرد:

از تخت جمشید تا کاخ سفید (خاطرات باربارا والتز)/ محمود طلوعی
مار کسبیس عامیان‌ه بسان «ایدئولوژی منتشر در فضا»/ دکتر داریوش شایگان
دکتر محمد مصدق در پهنه آموزش و دانش / دکتر ناصر تکمیل‌هامیون
فرار از وضع موجود (درباره سفرنامه حاج‌سیاح)/ آمنه ابراهیمی
رویکرد سیستماتیک به قصه‌نویسی در قالب نثر مدرن/ انسرین رحیمیه/ مهرداد ملکان

تنوع مطالب بخارا خواننده را چنان به خود مشغول می‌دارد که تا دو ماهی دیگر که نشریه بعدی منتشر شود از دست نمی‌افتد.

■

نقش دو گاو در آموزش اصطلاحات دشوار

آموزش از بدو تمدن بشری نیاز بشر بوده است اما شیوه و شکل آموزش متناسب با شرایط و مرحله تاریخی و زمان و مکان متغیر بوده است. در این میان گاهی به ابتکاراتی برمی‌خوریم که با ساده‌ترین واژه‌ها مفاهیم را به دیگران منتقل می‌کنند. مطلب زیر یکی از این ابتکارات آموزشی است. گاهی حین مقالات تاریخی به اصطلاحاتی برمی‌خوریم که اگر بخواهیم آنها را توضیح دهیم خود مقاله‌ای سنگین می‌شود. اما یک نویسنده مبتکر با کمک دو گاو و خیلی ساده به توضیح این اصطلاحات برخاسته و ما را بهره‌مند کرده است.

سوسیالیسم: دو گاو دارید. یکی را نگه می‌دارید. دیگری را به همسایه خود می‌دهید!

کمونیسم: دو گاو دارید. دولت هر دو آنها را می‌گیرد تا شما و همسایه‌تان را در شیرش شریک کند!

فاشیسم: دو گاو دارید. شیر را به دولت می‌دهید. دولت آن را به شما می‌فروشد!

کاپیتالیسم: دو گاو دارید. هر دو آنها را می‌دوشید. شیرها را بر زمین می‌ریزید تا قیمت‌ها همچنان بالا بماند!

نازیسم: دو گاو دارید. دولت به سوی شما تیراندازی می‌کند و هر دو گاو را می‌گیرد!

آنارشیسم: دو گاو دارید. گاوها شما را می‌کشند و همدیگر را می‌دوشند!

سادیسیم: دو گاو دارید. به هر دو آنها تیراندازی می‌کنید و خودتان را در میان ظرف شیرها می‌اندازد!

آپارتاید: دو گاو دارید. شیر گاو سیاه را به گاو سفید می‌دهید ولی گاو سفید را نمی‌دوشید!

دولت مرفه: دو گاو دارید. آنها را می‌دوشید بعد شیرشان را به خودشان می‌دهید تا بنوشند!

بوروکراسی: دو گاو دارید. برای تهیه شناسنامه آنها ۱۷ فرم را در سه نسخه پر می‌کنید ولی وقت ندارید شیر آنها را بدوشید!

سازمان ملل: دو گاو دارید. فرانسه شما را از دوشیدن آنها وتو می‌کند! امریکا و انگلیس گاوها را از شیر دادن به شما دادن به شما وتو می‌کنند! نیوزیلند رای متنتع می‌دهد!

ایده‌آلیسم: دو گاو دارید. ازدواج می‌کنید. همسر شما آنها را می‌دوشد!

رئالیسم: دو گاو دارید. ازدواج می‌کنید. اما هنوز خودتان آنها را می‌دوشید!

فمینیسم: دو گاو دارید. حق ندارید شیر گاو ماده را بدوشید!

پلورالیسم: دو گاو نر و ماده دارید. از هر کدام شیر بدوشید فرقی نمی‌کند!
لیبرالیسم: دو گاو دارید. آنها را نمی‌دوشید چون آزادی‌شان محدود می‌شود!
دموکراسی مطلق: دو گاو دارید. از همسایه‌ها رای می‌گیرید که آنها را بدوشید یا نه!

سکولاریسم: دو گاو دارید. گاوها را فقط به حرف دولت بدوشید!

شمس و تاریخ

ما تاریخی کهن داریم و به درازای آن از رنج‌ها و گنج‌های بیشتری نسبت به سایر ملت‌ها برخوردار شده‌ایم. گنجینه آثار باستانی ما سرمایه ملی غیرقابل تکرار و غیرقابل تولیدی است که در جای‌جای این سرزمین کهن به چشم می‌خورد، درحالی که چندان قدر آن ندانیم و از فرط وفور به چشم‌مان نیاید؛ز سوی دیگر گذشته پرمجاری ما مشحون از تجربیاتی است که خود چراغی برای ساخت آینده است. اما در این زمینه هم ما نیازمند تلاش بیشتری هستیم. مرور گذشته‌ها و رنج‌هایی که پدران ما کشیدند بی‌تردید می‌تواند ما را در حل مشکلات جاری و آینده یاری رساند. از این رو صفحه تاریخ گرچه مربوط به گذشته است اما بی‌مناسبت با امروز و فردا نیست. ما در سطح ملی نیازمند بازنگری و بازبینی گذشته‌ای هستیم که بر پایه آن باید بناهای تازه را بنیاد نهم. از این رو صفحه تاریخ به روی همه موطنان گشوده است تا از تجارب و مطالعات و پژوهش‌های تاریخی شما بهره‌مند شود.طبیعی است نسبت به گذشته نیز نظرگاه‌های متفاوت و گاه متضادی وجود داشته باشد و این گمان در آن زمینه امکان گفت‌وگو و تبادل نظر بیشتر از سایر مسائل فراهم است. مطالب خود را می‌توانید به این ای‌میل ارسال کنید: safhetarikh@gmail.com
منظرق نظرات و انتقادات و آثار مستند شما هستیم.

تاریخ

نقدی بر کتاب

زندگی و خاطرات جلال طالبانی

❖ **یونس قربانی** ❖

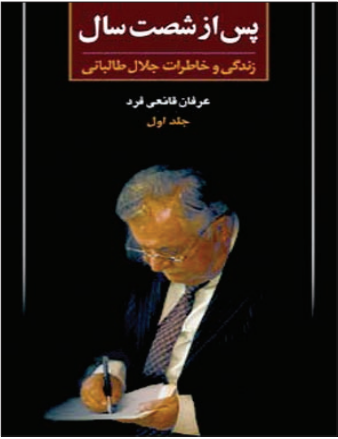
۱- معرفی کتاب

«پس از شصت سال» عنوان کتابی است درباره زندگی و خاطرات جلال طالبانی رئیس‌جمهور فعلی عراق و رئیس حزب اتحادیه میهنی کردستان عراق. این کتاب توسط عرفان قاضی‌فرد گردآوری شده و براساس اطلاعات شناسنامه‌ای کتاب، نظارت پروژه آن برعهده دفتر سیاسی حزب اتحادیه میهنی کردستان عراق بوده است. کتاب مذکور در فروردین ۱۳۸۸ از سوی نشر علم روانه بازار شده و در مجموع ۱۰۵۶ صفحه است. بنابر یادداشت کوتاهی که ناظران این پروژه –که هر دو از اعضای بلندپایه سازمان سیاسی تحت امر جلال طالبانی هستند- در ابتدای این کتاب گنجانده‌اند، این پروژه در سه جلد تنظیم شده و کتاب حاضر جلد اول آن بوده که به حوادث و رخداد‌های مختلف تا سال ۱۹۶۶ پرداخته است.

۲- ضرورت نقد و بررسی کتاب

جلال طالبانی یکی از سیاستمداران شناخته‌شده منطقه خاورمیانه است و عنوان این کتاب خود گویای شصت سال فعالیت سیاسی اوست. وی علاوه بر اینکه در حرکت‌ها و فعالیت‌های سیاسی و مبارزاتی کردها در کردستان عراق نقشی اساسی داشته، در سطح روابط با کشورهای منطقه مانند ترکیه و سوریه و همچنین با کشورمان یکی از شخصیت‌های مطرح سیاسی بوده است. بدیهی است که نگارش کتابی تاریخی درباره این شخصیت از اهمیت فراوانی برخوردار بوده و تلاشی که ناظران و گردآورندگان این کتاب انجام داده‌اند در خور توجه است. با توجه به اینکه ناظران و گردآورندگان بر آن هستند که مجلد‌های دوم و سوم این کتاب را هم منتشر کنند، شاید گشایش بحتی درباره آن بتواند به پرثمر ساختن تلاش این دوستان کمک کند.

۳- آکادمیک‌گریزی دانش تاریخ در کشور ما اگرچه هنوز فلاسفه تاریخ پیرامون علم بودن یا ناعلم بودن تاریخ به بحث‌های حاشیه‌ای و کم‌اهمیت می‌پردازند، ولی دیگر طرح بحث‌ها در این باره چندان مورد توجه نیست و دانش تاریخ جایگاه آکادمیک خود را تثبیت کرده است. اما در کشور ما هنوز معضلی که می‌توان آن را آکادمیک‌گریزی دانش تاریخ نامید و به آسیمی جدی بدل شده وجود دارد. در ایران بنا بر روال سنتی رایج هرکس که توان و مایه‌ای از نوشتن در خود می‌بیند یا سراغ شعرسرای و ادبیات می‌رود

یا به تاریخ‌نگار تبدیل می‌شود. بدون آنکه به شیوه‌ای نظام‌مند، تاریخ را آموخته باشد و با فلسفه تاریخ، روش‌شناسی و معرفت‌شناسی آن آشنا باشد. نتیجه آنکه انبوهی از کسان و افراد بدون آنکه اندک آشنایی با تاریخ‌نگاری داشته باشند به‌نگارش تاریخ می‌پردازند. محصول این گروه از مؤلفان تاریخ، انبوهی از روایت‌ها و داستان‌ها درباره تاریخ گذشته است که ثمری جز آشفتگی معرفت تاریخی ما نداشته است. کتاب پس از شست سال هم محصول این نوع از تاریخ‌نگاری‌هاست که خارج از چارچوب‌ها و قواعد دانش تاریخ آکادمیک به‌نگارش درآمده است.

۴- نقد روش‌شناسی و معرفت‌شناسی

این نقداز دو منظر روش‌شناختی و معرفت‌شناختی به بررسی کتاب پس از شصت سال می‌پردازد البته این به معنای این نیست که کتاب از جنبه فاکتولوژی جای نقد و بررسی ندارد چرا که در ادامه این نوشتار نشان خواهیم داد که ضعف روش‌شناختی و معرفت‌شناختی کتاب، اعتبار فاکت‌های این کتاب را هم زیر سوال برده است.

الف- نقد معرفت‌شناختی

– سوزۀ تاریخ‌نگار و ایزۀ گذشته

حدیث دیرین – اما همواره نو – فلسفی ارتباط سوزۀ و ایزۀ در فلسفه تاریخ هم محل بحث‌ها و اختلاف نظرهای فراوانی بوده است. در یک سوی این مباحثه‌ها پوزیتیویست‌ها هستند؛ آرمان ایشان شناختن یا بیان چیستی جهان، کاملاً به صورتی جدا از ذهنیت فرد شناخته‌شده بود. (استفورد، ۱۳۸۲: ۹۲) این آرمان برای تاریخ‌نگاران پوزیتیویست به این گونه بوده که تاریخ‌نگار موضوع مورد شناسایی خود یعنی گذشته را می‌تواند از موضعی بی‌طرفانه بررسی و گذشته را چنان که بوده بازسازی کند. این نگرش مورد انتقادات بسیار جدی بوده و در فلسفه تاریخ امروز از درجه اعتبار ساقط است. اگرچه کتاب پس از شصت سال ناخواسته بر این دیدگاه فلسفی بی‌اعتبار ایتنا دارد؛ اما در سوی دیگر و در مقابل پوزیتیویست‌ها، پیستمردن‌ها قرار می‌گیرند. آنان افراط‌گرایانه تاریخ را محصول سوزۀ تاریخ‌نگار می‌دانند و تاریخ را نه یک واقعیت از قبل موجود، بلکه برساخته تاریخ‌نگار فرض می‌کنند. یکی از صاحب‌نظران شاخص این حوزه کیت چنکینز است. او در این باره می‌گوید: «تاریخ یک گفت‌مان از سلسله‌های گفت‌مان درباره جهان است. این گفت‌مان‌ها جهان را خلق نمی‌کنند بلکه آن

۱۲ تاریخ ■ سال پنجم ■ شماره ۱۰۷۸ ■ سه‌شنبه ۱۳ مهر ۱۳۸۹

شفاهی دارد؟! یا در مورد وضع این شهر در دوره‌ای تاریخی به کسانی ارجاع داده‌اند که در آن هنگام از مادر راده نشده بودند. مثلاً کمال فواد که جزء ناظران این پروژه است در بیشتر ارجاعات اظهار نظر کرده است، اما بیشترین اشکال این کتاب از لحاظ روش‌شناسی در بخش ارجاعات است. گردآورندگان از تاکتیک ارجاع به منابع بی‌شمار استفاده کرده‌اند برای اینکه درستی فاکت‌ها و گسترده‌گی تحقیق خود را نشان دهند، در حالی که بیشتر ارجاعات تردیدبرانگیز هستند. در تمام فصول و در بیشتر ارجاعات خواننده با انبوهی از منابع ارجاع داده‌شده روبه‌رو می‌شود که اصلاً در متن کتاب مشخص نشده که ارجاعات مورد نظر مربوط به کدام یک از جملات، عبارت‌ها و پاراگراف‌هاست. مخاطب بعد از هر پاراگراف با شماره‌های ارجاعات روبه‌رو می‌شود، بدون آنکه بداند گردآورندگان از هر منبع کدام مطلب را نقل کرده‌اند. در تمامی فصول کتاب این مشکل اساسی به چشم می‌خورد. در یک تحقیق علمی، نقل قول از منابع با گذاشتن گیومه مشخص می‌شود تا خواننده بداند مطلب از کدام منبع نقل شده است. متأسفانه این متد علمی در کتاب کاملاً نادیده گرفته شده و گردآورندگان در برخی ارجاعات حتی بیش از ۴۰ منبع ذکر کرده‌اند. بدون آنکه در متن مطلب مربوط به هر منبع را مشخص کنند. و این مسأله اعتبار کتاب را زیر سوال برده است.

نقد روش‌شناسی

کتاب پس از شصت سال از لحاظ متدولوژی تحقیق تاریخی به شدت مخدوش است. شاید بیشترین انتقاد را می‌توان بر استفاده گردآورندگان از منابع دانست. قبل از بیان جزئیاتی در این باره باید گفت اگر چه این کتاب ۱۰۵۶ صفحه است و خواننده انتظار دارد که در این صفحات سرگذشت طالبانی را ببیند و بخواند اما متوجه خواهد شد که در این کتاب هزارصفحه‌ای سهم طالبانی تنها ۳۰۰ صفحه است. مابقی مطالب با به طالبانی ارتباطی ندارند یا اینکه گردآورندگان توانسته‌اند آن را به طالبانی ربط دهند. در این کتاب مخاطب همه چیز می‌بیند و به قول کردها چیشیتی مجبور (شلم‌شوربا) است، می‌توان در آن از حوادث ایران، ترکیه، سوریه، عراق، افغانستان، مصر و سرگذشت شخصیت‌ها و افراد دید بدون آنکه به ارتباط آنها با موضوع اصلی اندیشیده باشد. مثلاً خواننده از صفحه ۲۷ تا ۷۳ مجموعه‌ای از اطلاعات پراکنده درباره عراق و خاورمیانه می‌بیند که بدون هیچ گونه انسجام و پیوستگی در بی هم آمده‌اند. بخشی از ارجاعات این بخش سوال‌برانگیز هستند. مثلاً ارجاع این جمله: «شهر کویه جزء استان هولیر است.» گفت‌وگو با یک شخص به نام جلال جوبار است. گردآورندگان توجه نداشتند که ارجاع به چنین مسائل اداری و جغرافیایی چه ربطی به تاریخ

تاریخ شفاهی

ناظران اتحادیه میهنی می‌گویند در این پروژه از ۱۴۹ از دوستان، همشهریان، همکاران و رقبای حزبی طالبانی، با ۹۶ چهره سیاسی، همچنین ۱۸۶ نفر روشنفکر گفت‌وگو شده است. بدون شک چنین حجم وسیعی از مصاحبه کاری کم‌ظنیر برای بازسازی زندگی طالبانی به کمک منابع تاریخ شفاهی است. اما مشکلی که در این کتاب وجود دارد این است که خواننده نمی‌داند هر کدام از این شخصیت‌ها کدام گفته‌های راویان شفاهی را بدون هر گونه نقدی در کنار هم گذاشته‌اند. مثلاً مشخص نیست که چرا خواننده باید بخش شفاهی این کتاب در گرو مشخص کردن این مسائل است.

❖ **دانشجوی دکتری تاریخ ایران دانشگاه**

همچون رقیب قنمدرتن بارزانی‌ها ظاهر می‌شود. در واقع می‌توان گفت حول جنبش کردستان عراق تاکنون دو گفت‌مان اصلی پارتی و یکیتی (اسامی کردی این دو حزب به اختصار) شکل یافته‌اند و تاریخ و سیاست کردستان عراق هم از منظر این گفت‌مان‌ها تفسیر و تعبیر می‌شوند. باید گفت کتاب پس از شصت سال نه یک پژوهش بی‌طرفانه یا یک اثر تاریخی آکادمیک، بلکه تاریخی در چارچوب گفت‌مان اتحادیه میهنی کردستان عراق است. مطالب کتاب خود گویا هستند: گردآورندگان در صص ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۸، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷،